

SUMMIT KONCEPCE BIM 2022

ČESKO MÍŘÍ K DIGITÁLNÍMU STAVEBNICTVÍ

Již podruhé se zástupci veřejného sektoru z Česka i Evropy sešli v Praze, aby diskutovali o zavádění metody BIM do praxe veřejné správy. I když se druhý ročník Summitu Koncepce BIM uskutečnil bez přítomnosti návštěvníků v sále, živé a interaktivní diskusi to nezabránilo. Vystoupení řečníků od nás a ze čtyř evropských zemí potvrdilo dvě zásadní věci. Česko míří k digitálnímu stavebnictví, a pokud jde o zavádění BIM do veřejné správy, s Evropou více než drží krok.

Přetrvávající epidemiologická opatření platící ještě koncem února bohužel neumožnila uspořádat další ročník mezinárodní konference Summit Koncepce BIM v klasické podobě. Proto pořádací Česká agentura pro standardizaci zvolila kompromisní formát. Návštěvníci sice nemohli fyzicky sedět v sále,

ale byli připojeni prostřednictvím počítačů. Program se vysílal formou živého přenosu přímo z kongresového sálu výstaviště PVA Expo v pražských Letňanech. Sem dorazila i většina přednášejících, výjimkou byla pouze čtveřice zahraničních hostů. Ti své vystoupení předem natočili na video a po jeho

přehrátí se živě připojili do sálu, aby mohla proběhnout panelová diskuse a zaznít odpovědi na otázky diváků. A těch bylo – ve všech čtyřech blocích – opravdu dostatek. I přes bariéru obrazovky počítače tak byla diskuse velmi živá a poučná.

Na nutnosti digitalizace stavebnictví panuje shoda

Úvodní blok byl vyhrazen zejména strategickému pohledu na digitální budoucnost českého stavebnictví. Jedním z důležitých motivů byla i otázka digitálního stavebního řízení. **Petr Stiegler**, koordinátor projektu Digitalizace stavebního řízení a územního plánování ICT Unie, zahájil dobrou zprávou pro všechny stavebníky: „*Co považuji za nesmírně důležité, je to, že pokud jde o digitalizaci stavebního řízení a územního plánování, což je také součástí stavebního zákona, tak v tomto směru nikdo neřekl: „chceme to změnit, nechceme digitalizaci provádět.“*“ Podle něj na nejvyšší politické úrovni proti tomuto směru panuje absolutní shoda napříč všemi politickými subjekty. Petr Stiegler dále upozornil na to, že snahou vlády je zbavit se dosavadního postupu, kdy musí stavebník vytisknout obrovské množství papírů a s nimi obcházet jednotlivé orgány veřejné správy. Také osvětlil, jak bude fungovat digitální stavební řízení a jak bude propojeno s dalšími agendami, včetně připravovaného evidenčního čísla stavby (EČS).

V další přednášce pak představil ředitel Státního fondu dopravní infrastruktury **Zbyněk Hořelica** přístup jím řízené organizace k digitalizaci stavebnictví. Jak připomněl hned na úvod, ta je součástí i připravené strategie Státního fondu dopravní infrastruktury, který se podílel i na vytvoření platformy pro digitalizaci sektoru dopravní infrastruktury. Hořelica také zdůraznil význam pilotních projektů pro přizpůsobení a aktualizaci strategie zavádění metody BIM. „*Dnes vedeme veškeré kroky k tomu, abychom v rámci resortu dopravy byli připraveni. Je nutné postupně zvyšovat procento pilotních projektů, v roce 2021 to bylo asi 20 %, v letošním roce to bude už 60 % a v polovině roku 2023 budeme již plně připraveni na 100 %,*“ uvedl Hořelica, na kterého navázal generální ředitel České agentury pro standardizaci **Zdeněk Veselý**. Ten se mimo jiné věnoval také digitalizaci knihovny českých státních norem (ČSN). „*Pozorujeme v současné době trend, kdy technické normy upravují stále více oblastí. Stejně cestou je tedy jejich digitalizace,*“ připomněl Veselý. Zároveň uvedl,

že technické normy současně upravují i digitální oblast, například kybernetickou bezpečnost. „*Digitalizací rozumíme strojové čtení dat, nechápeme ji tedy jako pouhé překlopení norem do formátu PDF,*“ zdůraznil Zdeněk Veselý a uvedl, že stávající systém ČSN on-line bude již velmi záhy nahrazen novým obchodním modelem založeným na formátu XML. To mimo jiné umožní i naplnění požadavků nového stavebního zákona.

Program úvodního bloku zakončilo vystoupení **Jaroslava Nechyby**, ředitele odboru Koncepce BIM Agentury ČAS. „*Významně roste tlak na rychlost reakce a rozhodování,*“ připomněl Nechyba a pokračoval: „*informací je k dispozici obrovské množství. Pořád ale nevyužíváme naplno možnosti, které nám dávají počítače a informační technologie. Vytěžujeme jen zlomek potenciálu.*“ Upozornil, že základem jsou strukturovaná data. „*Věci se ale pozitivně mění,*“ prohlásil s tím, že stroje by měly přebrat všechny rutinní práce a člověk by se měl věnovat tomu, v čem je lepší než stroje – kreativním činnostem a zároveň získat i čas navíc pro osobní život.

Česko patří k tahounům zavádění BIM

Jednou z – dokonce i z evropského pohledu – unikátních vlastností Summitu Koncepce BIM je možnost porovnat si zkušenosti se zaváděním metody BIM u nás a v zahraničí. Proto po úvodním bloku následoval druhý, ve kterém mohli všichni účastníci nahlédnout do BIM reality v EU, Německu, Velké Británii a Estonsku. První přednáška tohoto bloku patřila předsedovi EU BIM Task Group **Sozheilu Soubrovi**. „*Stavebnictví je velmi důležitým sektorem průmyslu, dlouhodobě ale vykazuje velmi špatné výsledky,*“ uvedl Soubra hned na úvod své přednášky a doplnil, že podle dat významných analytických agentur se produktivita výroby za posledních 20 let skoro zdvojnásobila, zatímco ve stavebnictví stagnovala nebo se dokonce snižovala. „*Je to frustrující, protože máme k dispozici celou řadu digitálních technologií, které mohou pomoci modernizovat stavebnictví,*“ prohlásil. Právě proto, jak Soubra připomněl, vznikla EU BIM Task Group, jejímž cílem je

akcelerovat modernizaci stavebnictví v EU, ale spoluprací a sdílením také snížit náklady, stejně jako zajistit sladění postupů jednotlivých zemí. Na jeho vystoupení navázala **Milena Feustel** z Německa. Ta velmi názorně ukázala, jak lze s pomocí tohoto jednoduchého nástroje – analýzy nákladů a přínosů metody BIM – vytvořit nejen užitečný model nákladů a porovnat je s přínosy. Od roku 2023, tedy od podobného termínu jako v Česku, se bude v Německu využívat metoda BIM u největších projektů. Od roku 2027 by se už ale měla týkat všech nových projektů s cenou nad půl milionu euro. O doplnění širšího pohledu se poté postaral **Adam Matthews**, jeden z iniciátorů nadnárodní platformy Global BIM Network, která – s českou účastí – vznikla v loňském roce. „*Hledáme cesty, jak by veřejný sektor mohl podpořit digitalizaci stavebnictví jako oboru,*“ uvedl Matthews.

Závěrečná přednáška pak patřila zástupci digitálního premianta Evropy, Estonsku. Jeho zástupce **Jaana Saar** se zaměřil na úlohu BIM v digitálním stavebním řízení. To má Estonsko už od roku 2016. „*Stavební povolení založené na BIM bude jednou z takzvaných killer apps pro digitalizaci stavebnictví,*“ prohlásil jistě Saar. Estonsko na jeho zavedení pracuje již nějakou dobu. Jak ukázal, stavebník jednoduše nahraje digitální model stavby (DiMS) do prostředí stavebního registru a pak už zde poběží vše v podstatě automaticky. „*Pracujeme na zavedení strojových kontrol nejdůležitějších parametrů stavby,*“ osvětlil Saar.

Není čas přeshlapovat na místě

Termín povinného používání metody BIM u nadlimitních veřejných stavebních zakázek je již doslova za rohem. Ostatně to připomněl už úvodní blok letošního Summitu. Pro veřejné zadavatele to znamená, že čas na přípravu se opravdu krátí. První odpolední blok byl proto vyhrazen informacím týkajícím se Koncepce zavádění metody BIM. I proto se jeho moderování ujal **Jaroslav Nechyba** jako ředitel odboru Koncepce BIM. „*Předpokládané zavedení povinnosti využívat metodu BIM*

nám celá řada dalších států tak trochu závidí,“ uvedl Nechyba na začátku své prezentace s tím, že právě připravovaný zákon o BIM je důležitým impulsem k tomu, aby se veřejný sektor posouval směrem ke Stavebnictví 4.0. *„Účelem BIM není dělat BIM,*“ zdůraznil Nechyba, když se snažil nalézt odpověď na otázku, proč se vůbec metodou BIM zabývat. *„Naším cílem je stavět, a především provozovat stavby, efektivněji a kvalitně. BIM je jenom nástroj, cesta.*“ Nemusíme se tak podle něj rozhodovat jen za základě intuice či zkušeností, protože máme k dispozici tvrdá data. *„Klíčové je shromáždit všechny potřebné informace do jednoho místa – informačního modelu stavby (IMS) – a v něm je sdílet,*“ vysvětluje.

Mezi klíčovými úkoly, které podle Jaroslava Nechyby před odborem Koncepce BIM (a vlastně námi všemi) stojí, je dokončení datového standardu staveb (DSS). Na jeho vystoupení proto logicky navázala právě projektová manažerka DSS **Kateřina Schön**. *„Je důležité, aby v České republice vznikl jeden datový standard,*“ připomněla na úvod své prezentace. *„Datový standard společně s klasifikačním systémem je totiž společným digitálním jazykem pro české stavby,*“ uvedla Schön s tím, že právě DSS umožňuje vzájemné předá-

vání dat mezi stavařskými obory a jejich softwarovými nástroji. Připomněla také, že s aktuální podobou datového standardu staveb (DSS) lze pracovat i prostřednictvím on-line prohlížečky na stránkách dss.koncepcbim.cz.

Po Kateřině Schön se slova ujal **Jiří Čtyroký**, ředitel sekce prostorových informací IPR Praha, který se ještě vrátil k digitálnímu stavebnímu řízení a Portálu stavebníka. *„Potřebujeme pracovat se strojově zpracovatelnými dokumentacemi, počítá se proto od začátku s tím, že systém bude umět ukládat BIM dokumentaci, tedy především digitální model stavby,*“ uvedl Čtyroký a přidal, že možnosti využití DiMS v rámci DSŘ se budou ještě rozvíjet. *„Nesmíme ale opomenout extrémně důležitou agendu identifikačního čísla stavby,*“ připomněl parametr, který bude jednoznačně identifikovat každou stavbu a který bude sloužit jako propojovací uzel mezi informacemi v rámci různých systémů, včetně třeba digitálních technických map. *„Celá řada činností souvisejících se stavebním řízením bude moci být v digitálním prostředí vykonávána mnohem snadněji než při práci s papírovou podobou dokumentace,*“ poznamenal Čtyroký a dodal, že využívání DiMS v Portálu stavebníka usnadní přípravu žádosti pro ty, kteří chtějí stavět, a zároveň se zrychlí příprava stanovisek

dotčených orgánů státní správy a vlastníků technické a dopravní infrastruktury, stejně jako validace parametrů. Podle něj zde hraje klíčovou úlohu také využívání klasifikačního systému CCI, který spojí základní registry se statistikami, digitálními technickými mapami a do budoucna (na tom se zatím pracuje) i s územními plány. *„Pojmové aparáty musíme převést do jednotného jazyka, nechceme měnit pojmy, ale vytvořit mezi nimi jednotný převodník,*“ dodal.

Závěr bloku pak patřil **Lucii Švambergové**, která je v rámci odboru Koncepce BIM zodpovědná za vzdělávání. *„Od přijetí Koncepce zavádění metody BIM bylo zřejmé, že se budeme muset zaměřit na vzdělávání na středních a vysokých školách, ale také na spolupráci akademické sféry s odborníky z praxe,*“ uvedla Švambergová. Program Summitu Koncepce BIM 2022 následně zakončilo představení čtyř již běžících pilotních projektů BIM českých veřejných zadavatelů, kteří dokazují, že metoda BIM své místo ve veřejné správě skutečně má.

*Jan Lodl
Odbor Koncepce BIM
Česká agentura pro standardizaci*